

rozparcelowane; pozostaje do rozparcelowania 7.838 ha.

- 13) 2.000 ha w krakowskim okręgu ziemskim. Na poczet tego obszaru zalicza się 196 ha już rozparcelowanych; pozostaje do rozparcelowania 1.804 ha.
- 14) 24.000 ha w poznańskim okręgu ziemskim.
- 15) 20.000 ha w grudziądzkim okręgu ziemskim.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Reform Rolnych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *W. Sławek*

Minister Reform Rolnych: *L. Kozłowski*

57.

## OBWIESZCZENIE MINISTRA POCZT I TELEGRAFÓW

z dnia 21 stycznia 1931 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii.

Na podstawie art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 642) ogłaszam jednolity tekst ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 58, poz. 584) z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. o odpowiedzialności Skarbu Państwa za przesyłki pocztowe, telegramy i rozmowy telefoniczne w obrocie wewnętrznym (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 679), z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 378) i z dnia 29 listopada 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 642), oraz z uwzględnieniem zmian, wynikających z rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Komunikacji (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 567) i z dnia 19 stycznia 1927 r. w sprawie ustanowienia urzędu Ministra Poczt i Telegrafów (Dz. U. R. P. Nr. 5, poz. 26).

Minister Poczt i Telegrafów: *Boerner*

Załącznik do obwieszczenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 21 stycznia 1931 r. (poz. 57).

### U S T A W A

z dnia 3 czerwca 1924 r.

o poczcie, telegrafii i telefonii.

Art. 1.

Zakładanie, utrzymywanie i eksploatacja urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicznych jest wyłącznym prawem Państwa.

Władzą, powołaną do wykonywania tego prawa, jest Minister Poczt i Telegrafów.

W rozumieniu niniejszej ustawy, o ile to nie jest inaczej zaznaczone, wyrażenia telegraf i telefon oznaczają także radjotelegraf, radjotelefon, radjofon.

Art. 2.

Prawo wyłączności państwowej co do poczty obejmuje w szczególności przyjmowanie, przesyłanie i doręczanie:

- a) listów i kartek pocztowych;
- b) czasopism i wydawnictw, wychodzących przynajmniej 12 razy do roku.

Postanowienie to dotyczy także tego rodzaju przesyłek, pochodzących z zagranicy.

Art. 3.

Postanowieniom art. 2 nie podlegają:

- a) listy tak zamknięte, jak i otwarte, czasopisma i wydawnictwa, przesyłane za pośrednictwem umyślnego posłańca, o ile ani przesyłający, ani przenoszący nie trudnią się zawodowo zbieraniem, przenoszeniem i doręczaniem tych przesyłek, a posłaniec przenosi lub przewozi listy, czasopisma i wydawnictwa od jednej tylko osoby i w drodze powrotnej przesyłek takich dla innych osób nie zabiera;
- b) czasopisma i wydawnictwa po roku od ich wydania.

Art. 4.

W obrębie tej samej miejscowości dozwolone jest wysyłanie listów tak zamkniętych, jak i otwartych przez umyślnych posłańców; nie wolno jednak bez osobnego zezwolenia Ministra Poczt i Telegrafów otwierać zakładów dla rozsyłki wymienionych przesyłek.

Rozsyłka czasopism i wydawnictw w obrębie tej samej miejscowości lub w obrębie 15 klm od miejsca wydania nie podlega zastrzeżeniu na rzecz Państwa.

Art. 5.

Listów tak zamkniętych, jak i otwartych, pochodzących od różnych osób lub adresowanych do różnych osób, nie wolno wysyłać jako zbiorową przesyłkę bez względu na to, czy przewozi ją poczta, czy też w inny sposób.

Art. 6.

Poza czynnościami, zastrzeżonymi wyłączności (art. 2), Minister Poczt i Telegrafów ma prawo rozszerzyć działalność poczty na paczki i inne przedmioty, nadające się do transportu pocztowego, na przewóz osób i ich bagaży oraz na przekazywanie pieniędzy.

Art. 7.

Prawo wyłączności państwowej co do telegrafu i telefonu obejmuje: zakładanie, utrzymywanie i eksploatację wszelkich urządzeń elektrycznych, służących do wysyłania, odbierania i przyjmowania wiadomości na odległość.

Postanowienie to dotyczy także wysyłania, odbierania i przyjmowania wiadomości na drodze elektrycznej w stosunkach z zagranicą.

## Art. 8.

Minister Poczty i Telegrafów jest upoważniony do udzielania, w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych, w zakresie ich kompetencji, osobom fizycznym i prawnym koncesyj na zakładanie i eksploatację, a także zezwoleń na posiadanie i używanie urządzeń telegraficznych, telefonicznych, radiotelegraficznych i radiotelefonicznych, pod warunkami, określonymi w każdym poszczególnym wypadku koncesji lub zezwolenia, oraz do wyrażenia zgody na cedowanie tych koncesyj i zezwoleń.

Jeżeli chodzi o urządzenia telegraficzne i telefoniczne, niezbędne dla potrzeb ruchu na kolejach prywatnych, Minister Poczty i Telegrafów winien udzielić koncesji w porozumieniu z Ministrem Komunikacji.

Urządzenia koncesjonowane winien koncesjonariusz utrzymywać w dobrym stanie.

Wydzierżawienie lub sprzedaż Transatlantycznej państwowej stacji radiotelegraficznej dokonane być może tylko na drodze ustawodawczej.

Warunki udzielania zezwoleń na posiadanie i używanie radiostacji odbiorczych określi rozporządzenie Ministra Poczty i Telegrafów, wydane w porozumieniu z Ministrami Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych. Zezwolenie takie może być cofnięte.

Minister Poczty i Telegrafów ma prawo kontroli, czy są dotrzymane warunki, pod którymi udzielono osobom prywatnym koncesji lub zezwolenia. Niedotrzymywanie warunków, pod którymi udzielono koncesji lub zezwolenia, jako też naruszenie postanowień niniejszej ustawy uprawnia Ministra Poczty i Telegrafów do cofnięcia koncesji lub zezwolenia. Na żądanie Ministra Spraw Wewnętrznych lub Ministra Spraw Wojskowych, winien Minister Poczty i Telegrafów w takich wypadkach cofnąć koncesję.

## Art. 9.

Zakładanie i używanie oddzielnych urządzeń telegraficznych i telefonicznych, potrzebnych dla własnych celów poszczególnym władzom i urzędom państwowym, odbywa się po uprzednim porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów.

Jednakowoż Minister Spraw Wojskowych może zarządzić we własnym zakresie działania zakładanie, utrzymywanie i używanie oddzielnych urządzeń telegraficznych i telefonicznych, służących do celów obrony Państwa i do celów służbowych. Ministrowie Poczty i Telegrafów i Spraw Wojskowych ustalą zasady i wypadki, w których władze wojskowe czynić to będą jedynie po porozumieniu się z zarządem Poczty i Telegrafu.

Minister Komunikacji zaś ma prawo zarządzać we własnym zakresie działania dla celów służbowych kolei państwowych zakładanie, utrzymywanie i używanie oddzielnych urządzeń telegraficznych, telefonicznych i sygnałowych na terenach kolejowych.

Utrzymywanie i zawieszanie przewodów telegraficznych i telefonicznych, należących do rozmaitych władz i urzędów państwowych, cywilnych i wojskowych, a zawieszonych na wspólnych słupach, jako też utrzymywanie słupów odbywać się będzie

na podstawie porozumienia Ministra Poczty i Telegrafów z innymi zainteresowanymi ministrami, z zachowaniem zasady, że utrzymywanie wykonywa tylko jeden z zainteresowanych zarządów. Zasada ta nie wyklucza jednak samodzielnego działania organów każdego z zarządów przy usuwaniu zepsuć.

Wzajemne świadczenia władz i urzędów państwowych, wynikające z ustępu poprzedniego, ustali rozporządzenie zainteresowanych ministrów.

## Art. 10.

Bez koncesji wolno zakładać i utrzymywać w ruchu urządzenia telegraficzne i telefoniczne drutowe:

- a) właścicielom gruntów w obrębie granic jednego i tego samego gruntu lub między gruntami, od siebie oddzielenymi, a należącymi do tego samego właściciela, lub połączonymi we wspólnym zarządzie gospodarczym, o ile odległość ich od siebie nie przerosi 25 kilometrów w linii powietrznej i o ile przewody nie przechodzą przez drogę publiczną lub wodę publiczną; o zamierzonej budowie takich urządzeń winien właściciel gruntu donieść właściwej dyrekcji Poczty i Telegrafu, dołączając plan gruntu i budowy linii;
- b) właścicielom domów i zakładów przemysłowych w obrębie realności dla wewnętrznego użytku;
- c) okrętom dla wewnętrznego porozumiewania się.

Prawo kontroli nad takimi urządzeniami sprawuje Minister Poczty i Telegrafów.

## Art. 11.

Upoważniony do posiadania prywatnej stacji radiotelegraficznej lub radiotelefonicznej jest obowiązany do zachowania w tajemnicy wiadomości, które przejął, a które nie były dla niego przeznaczone, i ujawnić je może jedynie urzędowi państwowemu.

## Art. 12.

Wytwórnice, zajmujące się produkcją aparatów radiotelegraficznych lub radiotelefonicznych, oraz przedsiębiorstwa, handlujące takimi aparatami, winny zarejestrować się w Ministerstwie Poczty i Telegrafów oraz prowadzić szczegółowy wykaz tych aparatów i ich nabywców.

Nabywcy, z wyjątkiem państwowych władz cywilnych i wojskowych, muszą przy kupnie wykazać się koncesją lub zezwoleniem.

## Art. 13.

Przy zakładaniu urządzeń telegraficznych i telefonicznych przysługuje Państwu i jego organom prawo umieszczania, bez odszkodowania, przedmiotów technicznych na publicznych drogach, na placach, mostach, wodach i ich brzegach, oraz na gruntach kolejowych, tudzież prawo umieszczania takich przedmiotów, za odszkodowaniem, na prywatnych gruntach, pod i ponad nimi i używania do tych celów nieruchomości prywatnych. W razie niedojścia do skutku dobrowolnej umowy z prywatnymi właścicielami

cielami nieruchomości przysługuje Państwu prawo przymusu w drodze administracyjnej. Sprawy sporne co do wysokości odszkodowania rozstrzyga właściwy sąd na żądanie właściciela nieruchomości.

Takie same prawa przysługują koncesjonariuszom prywatnych urządzeń telegraficznych i telefonicznych o charakterze publicznym, przeznaczonych do powszechnego użytku, w wykonywaniu warunków koncesji.

#### Art. 14.

Zarządowi Poczty i Telegrafu przysługuje prawo umieszczania godeł, skrzynek listowych i automatów na wszystkich obiektach i miejscach dostępnych dla publiczności, bez uiszczania jakichkolwiek opłat na rzecz właścicieli.

Zarządowi Poczty i Telegrafu przysługuje również prawo umieszczania w sieniach domów szafek listowych dla bezpłatnego doręczania korespondencji mieszkańcom tych domów, oraz prawo udzielania zezwoleń na urządzenie takich szafek przedsiębiorcom prywatnym, bez uiszczania jakichkolwiek opłat na rzecz właścicieli domów.

Nikom nie wolno używać godeł pocztowych, telegraficznych i telefonicznych, jako też sygnałów pocztowych, bez zezwolenia zarządu Poczty i Telegrafu.

Godła ustala Rada Ministrów na wniosek Ministra Poczty i Telegrafów.

#### Art. 15.

Tajemnica listów i innych przesyłek pocztowych, telegramów i rozmów telefonicznych jest nienuszalna.

Za naruszenie tajemnicy uważa się również udzielanie jakichkolwiek wiadomości osobom trzecim o przesyłkach pocztowych i korespondencji telegraficznej i telefonicznej.

Zatrzymywanie, przeglądanie, zajęcie i otwieranie przesyłek pocztowych oraz telegramów i udzielanie o nich wiadomości jest dopuszczalne tylko w wypadkach, prawem przewidzianych.

Postanowienia ustępu 1 — 3 niniejszego artykułu mają zastosowanie również do koncesjonariuszy prywatnych urządzeń telegraficznych i telefonicznych, przeznaczonych do powszechnego użytku, oraz do ich personelu.

Uszkodzone przesyłki pocztowe, z wyjątkiem listów zamkniętych, jako też przesyłki niedoręczalne, mogą być otwarte przez urzędy pocztowe w trybie, przewidzianym ordynacją pocztową.

Odnosnie do korespondencji zagranicznej przepisy trzech pierwszych ustępów niniejszego artykułu mają zastosowanie wyłącznie na zasadach wzajemności.

Przesyłki, nadawane w stanie otwartym, nie korzystają z ochrony tajemnicy pocztowej; nie uwalnia to atoli poczty od zachowania tajemnicy tej korespondencji wobec osób prywatnych.

#### Art. 16.

Przesyłek, powierzonych poczcie, nie wolno ze skutkiem prawnym zająć ani sądownie, ani w jakikolwiek inny sposób, ani też obciążać zastawem, dopóki nie będą oddane odbiorcy lub zwrócone nadawcy.

Wyjątki dopuszczalne są tylko na podstawie obowiązujących ustaw państwowych.

#### Art. 17.

Minister Poczty i Telegrafów oznacza opłaty i określa warunki, pod jakimi odbywać się ma przyjmowanie, przesyłanie i doręczanie przesyłek pocztowych i telegramów oraz używanie telefonów, nie naruszając konwencji międzynarodowych.

Warunki te zawierać będą ordynacje: pocztowa, telegraficzna i telefoniczna.

Prawa abonentów państwowych urządzeń telefonicznych mogą być cedowane na osoby trzecie tylko w wypadkach i pod warunkami, które określi Minister Poczty i Telegrafów.

Osoby fizyczne lub prawne, które otrzymają koncesję lub zezwolenie na urządzenia telegraficzne lub telefoniczne w myśl art. 8 niniejszej ustawy, obowiązane są przez cały czas trwania koncesji lub zezwolenia uiszczać za używanie lub eksploatację urządzeń opłatę, której wysokość oznacza Minister Poczty i Telegrafów w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Minister Poczty i Telegrafów władny jest zwalniać z tych opłat instytucje naukowe i osoby, pracujące naukowo.

#### Art. 18.

Każdy ma prawo do korzystania z urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicznych państwowych i koncesjonowanych, przeznaczonych do powszechnego użytku, pod warunkami, określonymi w ordynacjach pocztowej, telegraficznej i telefonicznej, względnie w dokumentach koncesyjnych.

Prywatny ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny może być rozporządzeniem Rady Ministrów czasowo wstrzymany lub ograniczony na całym obszarze Państwa lub na jego części.

#### Art. 19.

Kolejowe urzędy telegraficzne wykonywają pomocniczo służbę telegraficzną nadawczą i oddawczą w zakresie płatnych telegramów państwowych i prywatnych, o ile to ze względu na techniczne urządzenia i ich obsługę jest możliwe bez uszczerbku dla ruchu kolejowego.

Warunki wykonywania tej służby określi rozporządzenie, które wyda Minister Poczty i Telegrafów wspólnie z Ministrem Komunikacji.

#### Art. 20.

Należności pocztowe, telegraficzne i telefoniczne z tytułu niezapłaconego lub niedopłaconego porta i innych opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych ściągane być mogą w drodze administracyjnej na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 342).

#### Art. 21.

Minister Poczty i Telegrafów ma wyłączne prawo wydawania znaczków pocztowych, nadruków pocztowych, nalepek i płatnych druków pocztowych, telegraficznych i telefonicznych oraz oznaczenia ich wartości.

Nalepki i płatne druki pocztowe, telegraficzne i telefoniczne mogą być wydawane przez osoby pry-

watne tylko dla własnego użytku, za zezwoleniem Ministra Poczt i Telegrafów.

Wytwarzanie, sprzedaż i rozpowszechnianie znaczków, nadruków, nalepek i druków, naśladowanych znaczki pocztowe, nadruki pocztowe, nalepki i płatne druki pocztowe, telegraficzne i telefoniczne w ten sposób, że mogłyby być uważane za wydane przez zarządy pocztowe, jest wzbronione.

Pod względem ochrony prawnej znaczki, nalepki nadruki pocztowe, wydane przez zarządy pocztowe zagraniczne, traktowane są narówni ze znaczkami, nalepkami i nadrukami pocztowymi krajowymi.

#### Art. 22.

Pokwitowania pocztowe, telegraficzne i telefoniczne tak nadawcze, jak oddawcze są dokumentami publicznymi.

#### Art. 23.

1) Od opłat pocztowych wolne są:

- a) wszelkie urzędowe przesyłki władz, urzędów oraz organów pocztowych, telegraficznych i telefonicznych;
- b) urzędowe przesyłki listowe, zwykłe i polecane oraz za zwrotnem poświadczeniem odbioru, wysyłane przez władze i urzędy (organa) państwowe w stosunku wzajemnym, do władz i urzędów (organów) samorządowych tudzież w sprawach dotyczących służby publicznej, — do osób i instytucji, niezwolnionych od opłaty pocztowej;
- c) urzędowe zwykłe przesyłki listowe, wysyłane przez władze i urzędy (organa) samorządowe w wykonywaniu poruczonego zakresu działania, w stosunku wzajemnym, do władz i urzędów (organów) państwowych oraz do osób i instytucji, niezwolnionych od opłaty pocztowej;
- d) urzędowe, zwykłe i polecane przesyłki listowe oraz paczki pocztowe, przesyłane między Pocztową Kasą Oszczędności a urzędami (agencjami) pocztowymi jako zbiornicami Pocztowej Kasy Oszczędności w myśl postanowień § 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1924 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności i rozdziału V Statutu Pocztowej Kasy Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 55, poz. 545);
- e) zwykłe przesyłki listowe, wysyłane przez osoby i instytucje niezwolnione od opłaty pocztowej, do władz i urzędów państwowych oraz samorządowych na wezwanie urzędowe tych władz i urzędów, jak również doniesienia o chorobach zakaźnych i zawodowych, w wykonaniu obowiązku doniesienia, nałożonego przepisami prawnymi;
- f) przesyłki pocztowe, dotyczące jeńców wojennych i osób internowanych, przeznaczone dla tych osób lub przez nie wysyłane, w granicach ustalonych światową umową pocztową;

g) przesyłki poczty polowej, w granicach określonych przepisami dla poczt polowych.

Minister Poczt i Telegrafów osobnem rozporządzeniem określi warunki tudzież zasady obowiązujące przy wysyłaniu przesyłek zwolnionych od opłaty pocztowej.

2) a) Poza zwolnieniami od opłat pocztowych, podanymi w ustępie 1 niniejszego artykułu, nikt nie ma prawa do bezpłatnego korzystania z poczty.

Postanowienie powyższe nie narusza obowiązków nałożonych na pocztę w ordynacji ubezpieczeniowej Rzeszy Niemieckiej z dnia 19 lipca 1911 r. (Dz. U. Rzeszy str. 509).

b) W razie stwierdzenia w wypadku wskazanym w punkcie e) ustępu 1, że zwykła przesyłka listowa winna była być opłacona, obowiązany jest adresat, t. j. władza lub urząd kopertę odnośnej przesyłki, a przy kartkach, — odpis jej adresu wraz z adresem nadawcy oddać urzędowi pocztowemu oddawczemu, który zarządzi ściągnięcie od nadawcy podwójnej taryfowej opłaty pocztowej.

c) Zwolnienie od opłat pocztowych przesyłek listowych wymienionych w punktach b) i c) ustępu 1, nie odnosi się do:

- I) przesyłek listowych przeznaczonych dla adresatów zamieszkałych w miejscowości, w której ma siedzibę swoją nadawca te przesyłki władza względnie urząd;
- II) przesyłek listowych przeznaczonych do zagranicy;
- III) innych pocztowych należności za przesyłki listowe, nieprzewidzianych w punktach b) i c) ustępu 1.

Wymienione pod I i II przesyłki muszą być opłacone przy nadaniu. Również przy nadaniu muszą być uiszczone należności wskazane pod III.

d) Wymienione w punktach b) i c) ustępu 1 urzędowe przesyłki listowe, wysyłane przez władze i urzędy państwowe względnie samorządowe w wyłącznym interesie adresatów niezwolnionych od opłat pocztowych, podlegają pojedynczej, zwykłej taryfowej opłacie pocztowej, ustanowionej dla danego rodzaju przesyłek pocztowych; opłatę tę uiszczą adresat przy odbiorze przesyłki.

W razie niedoręczalności listu lub kartki z przerzuconą na adresata opłatą, zwraca się je nadawcom bezpłatnie.

3) Od opłaty telegraficznej są wolne:

- a) telegramy władz, urzędów oraz organów pocztowych, telegraficznych i telefonicznych;
- b) telegramy meteorologiczne Państwowego Instytutu Meteorologicznego w Warszawie, jego stacyj i obserwatorów;
- c) telegramy, wysyłane przez jakiegokolwiek osoby prywatne do właściwych władz

państwowych o pomoc w wypadkach napa-  
dów rabunkowych, pożarów, powodzi,  
katastrof kolejowych, epidemij i innych  
nieszczęść, spowodowanych żywiołowe-  
mi zdarzeniami;

- d) telegramy władz wojskowych w czasie  
mobilizacji ogólnej lub częściowej i woj-  
ny oraz w okresie, kiedy tego będzie  
wymagał interes obrony Państwa, stwier-  
dzony uchwałą Rady Ministrów.
- 4) Od opłaty telefonicznej są wolne:
- rozmowy telefoniczne władz, urzędów  
oraz organów pocztowych, telegraficz-  
nych i telefonicznych;
  - rozmowy telefoniczne władz wojskowych  
w czasie mobilizacji ogólnej lub części-  
owej i wojny oraz w okresie, kiedy tego  
będzie wymagał interes obrony Państwa,  
stwierdzony uchwałą Rady Ministrów;
  - doniesienia telefoniczne, wysyłane try-  
bem i w wypadkach przewidzianych  
w punkcie c) ustępu 3.
- 5) Poza wyjątkami, podanymi w ustępach 3 i 4  
nikt nie ma prawa do bezpłatnego korzy-  
stania z telegrafu i telefonu.
- 6) Wysokość należności jakie płać ma Pocz-  
towa Kasa Oszczędności zarządowi Pocz-  
t i Telegrafu za jego świadczenia w myśl  
§ 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczy-  
pospolitej z dnia 27 czerwca 1924 r. o Pocz-  
towej Kasie Oszczędności i rozdziału V Sta-  
tutu Pocztovej Kasy Oszczędności (Dz. U.  
R. P. Nr. 55, poz. 545) określi corocznie Ra-  
da Ministrów na wniosek Ministra Pocz-  
t i Telegrafów.

#### Art. 24.

Nieruchomości prywatne lub ich części, będą-  
ce w użytkowaniu poczty, telegrafu i telefonu, są wolne od  
kwaterunku i rekwizycji, ruchomości — od rekwiz-  
ycji i zajęcia.

#### Art. 25.

Poczta ma prawo do bezpłatnego używania  
promów.

Poczta jest zwolniona od opłat mytniczych, ko-  
pytkowych i mostowych i nie może być pociągana  
do udziału w kosztach budowy i utrzymania dróg  
publicznych.

#### Art. 26.

W razie powodzi, zasp śnieżnych lub innych  
szczególnych trudności w przebyciu dróg publicznych  
poczta ma prawo używać dróg prywatnych. Nadto  
poczta ma prawo w tych wypadkach przejeżdżać  
przez prywatne grunty i łąki przy zachowaniu przez  
właścicieli prawa żądania odszkodowania.

#### Art. 27.

Na dany sygnał pocztowy muszą być bezzwłocz-  
nie otwierane rogiatki, zapory oraz dokonywane  
przewozy promami, a wszystkie zaprzęgi mają ustę-  
pować na drogach, o ile to może nastąpić bez widocznego  
niebezpieczeństwa. Odnośnie do otwierania  
zapór kolejowych obowiązują przepisy kolejowe.

Mieszkańcy przydrożni obowiązani są na we-  
zwanie pośpieszyć pocztę z pomocą za stosownem

wynagrodzeniem, które na żądanie wyznaczy zarząd  
Poczty i Telegrafu.

#### Art. 28.

Winny zakładania lub utrzymywania w ruchu  
urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicz-  
nych wbrew postanowieniom niniejszej ustawy bę-  
dzie karany aresztem do trzech miesięcy i grzywną  
do trzech tysięcy złotych, lub jedną z tych kar.

Równocześnie z karą można orzec konfiskatę  
urządzeń na rzecz Skarbu Państwa.

Do orzekania właściwe są władze administracji  
ogólnej.

#### Art. 29.

Winny przyjmowania, przesyłania lub doręcza-  
nia przedmiotów, w art. 2 wymienionych, a nie wy-  
jętych z pod prawa wyłączności państwowej w art. 3,  
będzie karany grzywną do tysiąca złotych, o ile da-  
ny czyn według ustaw karnych nie stanowi prze-  
stępstwa, zagrożonego karą surowszą.

Jeżeli winny dopuszcza się czynu, wymienio-  
nego w ustępie pierwszym tego artykułu, zawodowo,  
będzie karany aresztem do jednego miesiąca, obok  
którego można orzec grzywnę do tysiąca złotych.

Właściwe do orzekania są sądy powiatowe  
(pokoju).

#### Art. 30.

Winny umyślnego przeszkadzania organom pań-  
stwowym w wykonywaniu kontroli zgodnie z niniej-  
szą ustawą, jeżeli dany czyn według ustaw karnych  
nie stanowi przestępstwa, zagrożonego karą surow-  
szą, będzie karany aresztem do jednego miesiąca  
i grzywną do tysiąca złotych, lub jedną z tych kar.

Właściwe do orzekania są sądy powiatowe  
(pokoju).

#### Art. 31.

Winny sprzedaży znaczków pocztowych i płat-  
nych druków pocztowych, telegraficznych i telefo-  
nicznych po cenie wyższej od nominalnej, o ile dany  
czyn według ustaw karnych nie stanowi przestęp-  
stwa, zagrożonego karą surowszą, będzie karany  
aresztem do jednego miesiąca i grzywną do tysiąca  
złotych, lub jedną z tych kar.

Właściwe do orzekania są sądy powiatowe  
(pokoju).

#### Art. 32.

Winny przekroczenia postanowień art. 5, art. 8  
ustęp 3, art. 11, art. 12, art. 21 ust. 2 i 3 i art. 27 tej  
ustawy, o ile przekroczenie to według ustaw karnych  
nie stanowi przestępstwa, zagrożonego karą surow-  
szą, będzie karany grzywną do wysokości pięciu ty-  
sięcy złotych.

Właściwe do orzekania są sądy powiatowe  
(pokoju).

#### Art. 33.

Państwowe, cywilne i wojskowe, jako też sa-  
morządowe władze i urzędy mają obowiązek udzie-  
lania pomocy w wykonywaniu czynności urzędowych,  
pozostających w związku z utrzymaniem ruchu pocz-  
towego, telegraficznego i telefonicznego.

#### Art. 34.

Zarządy kolei państwowych i prywatnych są  
obowiązane, na żądanie zarządu Poczty i Telegrafu:

- a) dostarczać na stacjach kolejowych, za umówioną opłatą, potrzebnych i odpowiednio przystosowanych lokali, magazynów i placów na cele pocztowe, telegraficzne i telefoniczne, uskutecznić żądane przez zarządy Poczty i Telegrafu przeróbki w wynajętych lokalach za zwrotem kosztów;
- b) wykonywać bezpłatnie konserwację technicznych urządzeń kolejowych, wybudowanych dla celów pocztowych;
- c) urządzić bezpłatnie dostęp z peronów do wszystkich torów, na których odbywa się ładowanie poczty;
- d) dostarczać za zwrotem kosztów własnych, na żądanie zarządu Poczty i Telegrafu, materiałów opałowych dla lokali, używanych na stacjach kolejowych dla celów pocztowych, telegraficznych i telefonicznych;
- e) wydzierżawiać, w miarę rozporządzalności, place pod budowę domów mieszkaniowych dla funkcjonariuszów zarządu Poczty i Telegrafu i na inne potrzeby w służbie pocztowej, telegraficznej i telefonicznej;
- f) przy projektowaniu nowych i przebudowie lub rozszerzaniu istniejących stacji kolejowych uwzględniać potrzeby zarządu Poczty i Telegrafu.

Czasowe rozmieszczanie podczas budowy wzdłuż toru kolejowego, na wolnym powietrzu lub pod dachem, materiałów, służących do utrzymania linii telegraficznych i telefonicznych zarządu Poczty i Telegrafu, nie podlega opłacie.

#### Art. 35.

Zarządowi Poczty i Telegrafu przysługuje prawo przewozu ładunku pocztowego wszystkimi stałymi pociągami kolei państwowych i prywatnych. Organom zarządu Poczty i Telegrafu przysługuje prawo wolnego dostępu na perony i tory kolejowe, gdzie tego wymagają ich obowiązki służbowe.

Odnośnie do przewozu ładunków pocztowych w oddzielnych wagonach, to zarządy kolei państwowych i prywatnych są obowiązane, na żądanie zarządu Poczty i Telegrafu:

- a) włączać do każdego stałego pociągu pasażerskiego wagon pocztowy; włączenie drugiego wagonu pocztowego wymaga porozumienia zarządu Poczty i Telegrafu z zarządem kolejowym; obowiązek zarządu kolejowego przewiezienia ładunku pocztowego i wagonów pocztowych nie odnosi się do pociągów zbytkownych (luksusowych);
- b) dostarczać odpowiedniego przedziału w wagonie kolejowym do przewiezienia ładunku, czy to pod zamknięciem, czy to pod dozorem funkcjonariusza pocztowego i urządzić przedziały w wagonach kolejowych dla celów pocztowych za zwrotem kosztów;
- c) przewozić zamknięte odsyłki pocztowe przez konduktorów kolejowych;
- d) dostarczać krytych wagonów towarowych do przewozu ładunku pocztowego w pociągach mieszanych i towarowych, a w pociągach osobowych po uprzednim porozumieniu między obu zarządami;

- e) ogrzewać i oświetlać wagony pocztowe, przedziały pocztowe oraz oświetlać konwojowane wagony towarowe.

#### Art. 36.

Jeżeli wagon pocztowy lub wagon kolejowy z przedziałem pocztowym z powodu uszkodzenia lub innej przyczyny musi być wycofany z obiegu, zarząd kolejowy jest obowiązany:

- a) włączać zamiast niego inny wagon pocztowy lub wagon kolejowy lub wreszcie wyznaczyć stosowne miejsce dla przewozu ładunku pocztowego lub przynajmniej poczty listowej w tym samym lub w zastępczym pociągu;
- b) udzielić pomocy przy przeładunku poczty.

#### Art. 37.

Wagonów pocztowych z kompletnym urządzeniem wewnętrznym dostarcza zarząd Poczty i Telegrafu; wagony te mają być zgodne z planami, rysunkami i opisami, zatwierdzonymi przez Ministerstwo Komunikacji, i muszą odpowiadać warunkom technicznym, dotyczącym budowy taboru Polskich Kolei Państwowych.

#### Art. 38.

Konserwację i naprawę bieżącą wagonów pocztowych i ich wewnętrznego urządzenia, jako też naprawę przedziałów pocztowych w wagonach kolejowych uskutecznia zarząd kolejowy na rachunek zarządu Poczty i Telegrafu, za zwrotem kosztów.

Koszty naprawy uszkodzonych wagonów i przedziałów pocztowych i odszkodowanie za zniszczone wagony i przedziały pocztowe ponosi zarząd kolejowy, jeżeli to uszkodzenie, względnie zniszczenie, nastąpiło z winy organów kolejowych.

#### Art. 39.

Czyszczenie wewnętrzne wagonów pocztowych i przedziałów pocztowych, urządzonych w wagonach kolejowych, uskutecznia zarząd Poczty i Telegrafu.

Czyszczenie zewnętrzne uskutecznia zarząd kolejowy na własny rachunek.

#### Art. 40.

Przejazd funkcjonariuszów pocztowych, zajętych służbowo w wagonach pocztowych, przedziałach pocztowych wagonów kolejowych lub w krytych wagonach towarowych odbywa się bezpłatnie.

#### Art. 41.

Wysokość należności, jakie zarząd Poczty i Telegrafu ma płacić zarządowi kolejowemu:

- a) za przewóz wagonów pocztowych, krytych wagonów towarowych z ładunkiem pocztowym oraz za używanie przedziałów w wagonach kolejowych;
- b) za przewóz zamkniętych odsyłek listowych przez konduktorów kolejowych i
- c) za ogrzewanie i oświetlanie wagonów pocztowych, przedziałów pocztowych w wagonach kolejowych i za oświetlanie konwojowanych wagonów towarowych ustala Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Poczty i Telegrafów.

## Art. 42.

Odpowiedzialność zarządu kolejowego wobec zarządu Poczt i Telegrafu za oddane zarządowi kolejowemu do przewozu przesyłki pocztowe określi Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Poczt i Telegrafów.

## Art. 43.

Kolejowe rozkłady jazdy układa zarząd kolejowy w porozumieniu z zarządem Poczt i Telegrafu i o ile możliwości dostosowuje miejsce i czas postoju pociągów do potrzeb ruchu pocztowego.

## Art. 44.

Państwowe i prywatne zarządy Żegluga Wodnej są obowiązane dostarczać zarządowi Poczt i Telegrafu, za umówioną opłatą, w obrębie budowli portowych i w taborze osobowym, oświetlonych i ogrzanych pomieszczeń dla urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicznych. Ilość, rozmiary i przeznaczenia tych pomieszczeń ustalone będą we wzajemnym porozumieniu zarządu Poczt i Telegrafu i zarządów Żegluga.

Zarządowi Poczt i Telegrafu przysługuje prawo przewozu przesyłek pocztowych przez własne organa lub obsługę statków wszystkimi środkami, służącymi do Żegluga Wodnej. Należytość za te przewozy ustali Minister Poczt i Telegrafów z zarządami Żegluga.

Organom zarządu Poczt i Telegrafu przysługuje prawo wolnego dostępu do tych części portów, w których ładuje się przesyłki pocztowe, i korzystania ze wszystkich urządzeń portowych, należących do przedsiębiorstw, celem przewiezienia ładunku pocztowego oraz załadowania i wyładowania ze statków.

## Art. 45.

Wszelkie przedsiębiorstwa przewozowe, nieobjęte artykułami 34 i 44, są obowiązane przewozić — za słusznym wynagrodzeniem — ładunek pocztowy przy pomocy własnych organów lub pod dozorem funkcjonariuszów pocztowych.

## Art. 46.

Wydawanie przedsiębiorstwom, posługującym się prądem silnym, pozwoleń na budowę ich urządzeń winno być poprzedzone opinią zarządu Poczt i Telegrafu odnośnie do wpływu prądu na państwowe urządzenia telegraficzne i telefoniczne, służące do powszechnego użytku lub utrzymywane przez zarząd Poczt i Telegrafu.

Koszty urządzeń, potrzebnych dla zabezpieczenia od szkodliwego wpływu prądu silnego przewodów telegraficznych i telefonicznych, wymienionych

w pierwszym ustępie, ponosi ta strona, która później buduje swe urządzenia. Koszty takich urządzeń, poniesione przez zarząd Poczt i Telegrafu na rachunek przedsiębiorstwa, posługującego się silnym prądem, mogą być ściągane w sposób, określony w art. 20.

Jeżeli do utrzymywania w ruchu zakładu elektrycznego o silnym prądzie potrzebna jest koniecznie osobna sieć telefoniczna, Minister Poczt i Telegrafów winien w porozumieniu z Ministrem Robót Publicznych udzielić koncesji, przewidzianej w art. 8 niniejszej ustawy.

Przedsiębiorstwa, posługujące się prądem silnym, są obowiązane do wykonania lub do zezwolenia na wykonanie odpowiednich urządzeń, koniecznych do zabezpieczenia urządzeń telegraficznych lub telefonicznych od wpływu prądu silnego.

## Art. 47.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i obowiązuje na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Równocześnie tracą moc obowiązującą: ustawa z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 310), art. 11 ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o Pocztowej Kasie Oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 48, poz. 297) i ustęp ostatni rozdziału VI Statutu Organizacyjnego Pocztowej Kasy Oszczędności, ogłoszonego w Dz. U. R. P. z roku 1920 Nr. 48, poz. 297, art. 7 ustawy z dnia 31 lipca 1919 r. w sprawie wydawania Dziennika Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 400), drugie zdanie art. 6 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych oraz innych chorób, występujących nagminnie (Dz. U. R. P. Nr. 67, poz. 402) i wszelkie inne postanowienia prawne sprzeczne z niniejszą ustawą.

Postanowienia tej ustawy w niczem nie naruszają mocy postanowień ustawy z dnia 18 grudnia 1920 r. o pocztach, radjotelegrafach, telegrafach i telefonach w czasie wojny (Dz. U. R. P. z r. 1921 Nr. 7, poz. 36).

Przywraca się moc obowiązującą przepisów uchylonych art. 11 ustawy z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu (Dz. P. P. P. Nr. 44, poz. 310), w szczególności przepisów karnych, dotyczących podrabiania i przetwarzania znaczków pocztowych (marek).

## Art. 48.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Poczt i Telegrafów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, wykonanie art. 29, 30, 31 i 32 Ministrowi Sprawiedliwości, a art. 28 Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Warszawa. Drukarnia Państwowa. Tłoczono z polecenia Ministra Sprawiedliwości.

53877 P

Konto czekowe w P. K. O. Administracji Dziennika Ustaw № 30130.

Cena 25 gr.

OD ADMINISTRACJI: Prenumerata Dz. U. R. P. wynosi 8 zł. kwartalnie. Urzędy i instytucje państwowe opłacają 6 zł. Prenumerata winna być opłacana najpóźniej na 2 tygodnie przed rozpoczęciem każdego kwartału.

Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów Dz. U. R. P. należy wnosić do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego kolejnego numeru.